

U Crnoj Gori treba zaštititi rijeke: Zetu, Komarnicu, Ibar, Moraču, gornju i donju Taru, odnosno njihove pojedine djelove koji nijesu zaštićeni, pa naša država što prije treba da ažurira EMERALD mrežu takvih područja koju uređuje Bernska Konvencija, kazala je za Portal RTCG Nataša Kovačević iz Međunarodne organizacije CEE benkvoč network. Istakla je da država ispunila formalne, ali ne i faktičke uslove zaštite rijeka.

Naučnici i nevladine organizacije iz 11 zemalja uključujući CEE benkvoč network, objavile su početkom godine izvještaj i listu od 88 rijeka, koje smatraju visokim prioritetom zaštite, zbog čega su pozvali Crnu Goru i druge zemlje [Zapadnog Balkana](#) koje su potpisale Konvenciju o očuvanju evropske divlje flore i faune i prirodnih staništa (Bernska konvencija) da prošire EMERALD mrežu u regionu.

“Da bi osigurala **zaštitu rijeka** prije nego što se one proglase formalno zaštićenim i ne uspostavi dobro upravljanje i kvalitetna primjena kaznene politike, Crna Gora treba ažurirati EMERALD mrežu zaštićenih područja koju uređuje Bernska Konvencija. Nova mapa ovih područja treba da uključi prethodno izostavljene rijeke ili djelove rječnih tokova, poput Komarnice, te da ona bude integrisani dio i preduslov planiranja razvoja i zaštite u aktuelnoj izradi Prostornog plana Crne Gore do 2040. godine”, ukazala je Kovačević.

Mapa stara više od deset godina i treba je mijenjati

Naša sagovornica ukazuje da je važeća EMERALD mapa u Crnoj Gori stara više od deset godina i da obiluje netačnim podacima zbog kojih su neke rijeke neopravdano isključene iz mreže.

Kovačević navodi da imamo više od šest zaštićenih vrsta riba u nekim rijekama, čije lokacije nijesu prepoznate u postojećoj EMERALD mreži.

Sprovođenje Bernske Konvencije, čiji smo potpisnici je obaveza Crne Gore, bez obzira na mehanizme zaštite koji proističu iz EU propisa, poput Natura 2000.

“Sekretarijat Bernske konvencije posjeduje funkcionalan mehanizam za osporavanje štetnih projekata za riječni biodiverzitet, gdje građani i NVO imaju mogućnosti žalbe i pokretanja postupka protiv problematičnih investicija, te da zaista utiču na njihovo obustavljanje.

Primjer ovome je zaustavljeni projekat Porto Skadar Lake na Skadarskom jezeru, vezano za koji je slučaj otvoren i vodi se protiv države još od 2018. godine”, podsjetila je Kovačević.

Zapadni Balkan je globalno ključno biodiverzitetско područje, posebno u pogledu slatkovodnog biodiverziteta. Naše planine, riječni i jezerski sistemi su dom brojnih ugroženih vrsta i važnih staništa sa visokim stepenom endemizma.

Kovačević kaže da je veliki procenat rijeka u regionu u dobrom ili netaknutom stanju, što je znatno iznad evropskog prosjeka.

“Mi smatramo da se odgovarajućim označavanjem EMERALD lokacije može ojačati zaštita,

skrenuti pažnja međunarodne zajednice na osjetljivo područje, obezbijediti pravovremeni ulazni parametri u planiranju i upravljanju prostorom, te time obezbijediti zaštita i prostor za oporavak riba i drugih važnih vrsta i staništa i očuvati jedinstvena vrijednost biodiverziteta rijeka u regionu”, ističe Kovačević.

Na pitanje što država radi da zaštiti naše rijeke, koje su prirodna blaga, Kovačević navodi da je proteklih nekoliko godina država povećala broj rijeka pod zaštitom, poput rijeke Zete, čime su se ispunili formalni, ali ne i faktički uslovi zaštite

Za Taru i Moraču se nije mnogo učinilo

Zaštićene i obnovljene rijeke na Zapadnom Balkanu, kako navodi, pružaju važnu priliku za održivi razvoj zajednica koje žive uz njihove obale.

“One obezbijeduju vodu za piće, hranu, vodu za navodnjavanje, zaštitu od poplava, regulaciju klime, otvaraju nove razvojne mogućnosti kroz ribolov, sport na vodi, ekoturizam i mogućnosti za jačanje veza i saradnje između zemalja, naučnika, institucija, preduzeća i slično tome”, pojašnjava Kovačević.

Na pitanje što država radi da zaštiti naše rijeke, koje su prirodna blaga, Kovačević navodi da je proteklih nekoliko godina država povećala broj rijeka pod zaštitom, poput rijeke Zete, čime su se ispunili formalni, ali ne i faktički uslovi zaštite.

“Poslije više od tri godine nije uspostavljeno adekvatno upravljanje rijekom, dok je intezivan pritisak na prirodu od industrijskih i komunalnih [otpadnih voda](#). Za gornji tok Čehotine čekamo nastavak prekinutog procesa odlučivanja o zaštiti, koji je prekinut iznenadno i bez adekvatnog objašnjenja, a najvjerovanije zbog sukoba sa interesima pojedinaca za eksploatacijom uglja na lokalitetu Mataruge.

Ohrabruje novi proces proglašenja **Kanjona Mrvice** zaštićenim područjem, čija je javna rasprava na nacrt studije zaštite u toku, ali opet po pitanju sanacije devastiranog dijela Morače ili rijeke Tare se nije daleko odmaklo”, zaključila je Kovačević.

Izvor: RTCG